Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
C-sarja

C/2025/3473

16.7.2025

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä – 46 artiklan 3 kohdan b alakohta

(C/2025/3473)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

EU:n pitkän aikavälin budjetti tienhaarassa

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aikomukseen laatia kohdennetumpi, politiikkaan perustuva, yksinkertaisempi ja joustavampi talousarvio, jolla on aiempaa suuremmat vaikutukset, kuten tiedonannossa ”Kohti seuraavaa monivuotista rahoituskehystä” todetaan, sekä EU:n laajuisen julkisen kuulemisen käynnistämiseen.

2. toteaa, että useissa viimeaikaisissa raporteissa (Letta, Draghi, Niinistö) on korostettu, että EU kärsii **valtavasta investointivajeesta, kun ajatellaan kykyä toteuttaa sen kasvavat tavoitteet**, jotka liittyvät muun muassa siviilivalmiuteen, ilmastokestävyyteen, turvallisuuteen, puolustukseen ja sotilasalan valmiuksiin ja selviytymiskykyyn sekä tarpeeseen palauttaa kilpailukyky ja toteuttaa vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevia päämääriä. Komitea painottaa alueiden ja kuntien ratkaisevaa roolia kilpailukykyiseen EU:hun tähtäävien poliittisten tavoitteiden saavuttamisessa.

3. on vahvasti sitä mieltä, että uusien painopisteiden on merkittävä uutta rahoitusta, koska koheesiopoliittiset tarpeet, joita nykyisillä EU:n ohjelmilla rahoitetaan, eivät katoa minnekään ja ovat ensisijaisen tärkeitä. Komitea kehottaakin **EU:ta kiireellisesti hankkimaan riittävät taloudelliset varat**, jotta se voi täyttää uudet erittäin tärkeät tavoitteensa haastavassa geopoliittisessa tilanteessa vaarantamatta pitkäaikaisia painopisteitään ja perussopimusten tavoitteita.

4. katsoo, että EU:n talousarviota olisi rahoitettava yhä lisääntyvässä määrin **omia varoja koskevassa etenemissuunnitelmassa** [1] **mainituista uusista rahoituslähteistä**, ja kehottaa neuvostoa hyväksymään komission esittämän ehdotuspaketin viivytyksettä.

5. kehottaa huomattaviin lisäponnisteluihin EU:n julkisten menojen sopeuttamiseksi. Eurooppalaisten pitää voida nähdä selvästi, että heidän resurssejaan hallinnoidaan tehokkaimmalla mahdollisella tavalla ja että EU:n toimielimet ovat säästäväisiä ja tuloksellisia. Toimielinten onkin osoitettava taloudellisuutensa ennen kuin voidaan alkaa avoimesti puhua uusien lisäresurssien tarpeesta tulojen kasvattamiseksi.

Vuoden 2027 jälkeinen monivuotinen rahoituskehys ja paikallis- ja alueviranomaiset strategisina kumppaneina sen suunnittelussa

6. korostaa, että vuoden 2027 jälkeisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä on noudatettava **toissijaisuusperiaatteen aktiivisen toteuttamisen periaatetta ja otettava huomioon lainsäädännön parantaminen**. Komitea katsoo, että rahoituskehys voi ilmentää **uutta luottamuksen kulttuuria**, jossa paikallis- ja alueviranomaiset nähdään luotettavina ja välttämättöminä kumppaneina EU:n strategisen ohjelman toteuttamisessa, koska ne ymmärtävät ainutlaatuisella tavalla paikallistason investointitarpeita.

7. vastustaa näin ollen kaikkia suoria ja epäsuoria koheesiopolitiikan keskittämistoimenpiteitä ja on valmis tutkimaan kaikkia oikeudellisia keinoja, joista on määrätty ennen kaikkea toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 2 ja SEUT-sopimuksen 263 artiklassa, estääkseen kaikki pyrkimykset tähän suuntaan. Komitea kannattaa oikeudellisten takeiden lisäämistä vuoden 2027 jälkeisessä kehyksessä, jotta pystytään varmistamaan laajempi hajauttaminen ja paikallis- ja alueviranomaisten kattava osallistuminen päätöksentekoprosesseihin. Komitea tukee komission julkista sitoumusta, jonka mukaan EU:n painopisteet on määriteltävä ja toteutettava yhdessä jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa ja investoinneista päätetään paikallisesti. Etenkin yhdestä kansallisesta suunnitelmasta on neuvoteltava komission, jäsenvaltion ja asianomaisen alueen välillä. Elpymis- ja palautumistukivälineestä saadut kokemukset osoittavat, että keskitetty suunnittelu johtaa joustamattomuuteen, tavoitteisiin, jotka eivät vastaa alueellisia tarpeita, ja mahdottomuuteen siirtää varoja käyttämättä jääneistä budjettikohdista tulosta tuottaviin kohteisiin.

[1] Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus, tehty 16 päivänä joulukuuta 2020, talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 28).

8. painottaa, että **kumppanuusperiaatteen tinkimätön ja asianmukainen soveltaminen** edellyttää samanaikaista kolmiulotteista täytäntöönpanoa: horisontaalisesti (kaikkien asianomaisten ohjelmakumppanien kesken, joihin kuuluvat myös kansalaisyhteiskunnan ja talous- ja yhteiskunta-elämän edustajat), vertikaalisesti (aidon monitasoisen hallinnon kautta, jossa kaikilla hallintotasoilla ja erityisesti paikallis- ja alueviranomaisilla on aktiivinen rooli) ja alueellisesti (toteuttaen johdonmukaista koordinointia ja luoden synergiaa kaikkien samalla maantieteellisellä alueella toteutettavien EU:n ohjelmien välillä, välttäen lokeroitumista ja vahvistaen yhdennettyä alueellista kehitystä.

9. on huolissaan siitä, että tukeutuminen kilpailukyvyn koordinointivälineeseen tai eurooppalaiseen ohjausjaksoon **ohjausmekanismeina, joilla kytketään yhteen EU:n painopisteet ja talousarvio**, saattaa johtaa keskittämisen lisääntymiseen ja valtiota alempien hallintotasojen sivuuttamiseen, mikä heikentäisi paikallistason sitoutumista ja siten myös täytäntöönpanon laadukkuutta. Komitea toistaa aiemmissa lausunnoissaan esittämänsä kehotuksen ottaa käyttöön käytännesäännöt paikallis- ja alueviranomaisten osallistamisesta eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. Eurooppalaisesta ohjausjaksosta olisi tehtävä avoimempi, osallistavampi ja demokraattisempi ottamalla paikallis- ja alueviranomaiset siihen mukaan.

10. toistaa näkemyksensä, jonka mukaan aiemmissa AK:n lausunnoissa ([2]) määritellyn kaltainen **eurooppalainen kumppanuussopimus** olisi otettava käyttöön sitovana ja strategisena välineenä, jolla voitaisiin varmistaa kumppanuusperiaatteen noudattaminen ja luoda EU:n toimintapolitiikkojen ja rahoitustoimien välistä synergiaa.

11. kehottaa komissiota **tunnustamaan nimenomaisesti paikallis- ja alueviranomaisten erityispiirteet**, sillä nämä viranomaiset ovat paljon muutakin kuin sidosryhmiä tai EU:n rahoituksen saajia, ja samoin on tunnustettava Euroopan alueellinen yhteistyö painopisteeksi ja malliesimerkiksi eurooppalaisesta lisäarvosta ja vahvistettava sitä seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä ([3]). Näiden huomiotta jättäminen heikentää paikallis- ja alueviranomaisten kykyä edistää tehokkaasti EU:n tavoitteiden saavuttamista. Etenkin maantieteellisesti ja taloudellisesti heikossa asemassa olevilta alueilta ja alueilta, joiden väestö vähenee, puuttuu hyvin usein resursseja ja/tai hallinnollisia valmiuksia toteuttaa asetettuja tavoitteita.

12. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisten toimivalta on tunnustettava varainhoitoasetuksessa selvästi ja ne on otettava järjestelmällisesti mukaan kaikkiin sellaisten EU:n varojen ohjelmasuunnittelu-, täytäntöönpano- ja seurantavaiheisiin, joihin liittyy alueellinen ulottuvuus, mukaan lukien suoraan hallinnoitavat varat ([4]).

13. korostaa, että keskeisenä kysymyksenä ovat edelleen **monivuotiseen rahoituskehykseen sisältyvien erilaisten monivuotisten rahoitusohjelmien suunnittelu ja niiden toteutusmekanismit**. Komitea katsoo, että kuhunkin hallinnointimuotoon kuuluvien ohjelmien määrää ei pitäisi määritellä keinotekoisesti etukäteen, vaan sitä olisi pikemminkin mukautettava asianmukaisen poliittisen kontekstin ja optimaalisen alueellisen tason perusteella välttäen samalla ohjelmien ja talousarvioaloitteiden liian suurta määrää.

14. on samaa mieltä **tarpeesta yhdistää ohjelmia**, kunhan näin saadaan tehokkaasti vähennettyä päällekkäisyyttä ja edistettyä aitoa yksinkertaistamista myös raportointivaatimuksien osalta edunsaajien tarpeet ja valmiudet huomioon ottaen.

15. katsoo, että tulevan monivuotisen rahoituskehyksen olisi edelleen edistettävä **monivuotisten ohjelmien yhdistämistä, koordinointia ja täydentävyyttä sekä alueellisten, kansallisten ja EU:n politiikkojen ja rahoituslähteiden välisiä synergioita**, jotta EU:n rahoitustuki olisi yleisesti vaikuttavampaa ja johdonmukaisempaa.

16. painottaa, että monivuotisesta rahoituskehyksestä ei saa tukea hankkeita tai toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa unionin ilmasto- ja ympäristötavoitteiden tai pitkän aikavälin poliittisten päämäärien (kuten ilmastoneutraalius vuonna 2050) kanssa, ja kehottaa huolehtimaan eri rahoitusvälineiden johdonmukaisuudesta tehokkaiden suojatoimien avulla.

([2]) COTER-VII/30.Koheesiopolitiikan tulevaisuus vuoden 2027 jälkeen. Esittelijät: Emil Boc (RO, EPP) ja Vasco Alves Cordeiro (PT, PES). Hyväksytty 29. marraskuuta 2023 (EUVL C, C/2024/1041, 9.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1041/oj). Ks. myös COTER-VII/41. EU:n talousarvio ja paikkalähtöiset toimintapolitiikat: ehdotukset vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen uusiksi suunnittelu- ja täytäntöönpanomekanismeiksi. Esittelijä: Marie-Antoinette Maupertuis (FR, EA). Hyväksytty täysistunnossa 19. marraskuuta 2024 (EUVL C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

([3]) Ks. lausunnon COTER-VII/040 kohta 52 (EUVL C, C/2025/285, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/285/oj).

([4]) COTER-VII/41.EU:n talousarvio ja paikkalähtöiset toimintapolitiikat: ehdotukset vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen uusiksi suunnittelu- ja täytäntöönpanomekanismeiksi. Esittelijä: Marie-Antoinette Maupertuis (FR, EA). Hyväksytty täysistunnossa 19. marraskuuta 2024 (EUVL C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

17. katsoo, että kaikkien rahastojen sääntöjen yhdenmukaistaminen **yhteen yhteiseen kehykseen voisi määrästä riippumatta olla hyödyllistä, edellyttäen että yhdenmukaistaminen ei haittaa tulevan koheesiopolitiikan monitasoista hallintoa**.

18. huomauttaa, että **pidemmälle kehitetyn tulossuuntautuneen lähestymistavan toteuttaminen seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä** edellyttää määrätietoista, näyttöön perustuvaa ja vaikutuslähtöistä poliittista päätöksentekoa ja sen tueksi tiedonkeruun, analysoinnin ja arvioinnin parantamista EU:n, jäsenvaltioiden ja alueiden tasolla, jotta voidaan varmistaa, että alueellinen monimuotoisuus otetaan huomioon investointitavoitteissa ja arvioinnissa käytetyissä indikaattoreissa ja että ohjelmasuunnitteluun sisällytetään strateginen ennakointi ja dynaamisten paikkalähtöisten innovaatioekosysteemien edistäminen. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisia ei pidä asettaa vastuuseen kansallisten tavoitteiden saavuttamatta jäämisestä, erityisesti kun niillä ei ole tuloksiin vaikuttamiseen tarvittavia valtuuksia, resursseja tai päätöksentekovaltaa.

19. varoittaa omaksumasta toimintatapaa, jossa tärkeimpänä tavoitteena on **EU:n talousarvion rahoituksen täytäntöönpanon nopeuttaminen**. Komitea pitää valitettavana, että sellaisten keskitetysti hallinnoitujen monivuotisten rahoitusohjelmien, joissa ei oteta huomioon alueellisia näkökohtia, osuus on noussut huomattavasti vuosien 2021–2027 rahoituskehyksessä. Lisäksi komitea korostaa, että talousarvion toteuttamisessa ei ohjelmakausien loppuun mennessä ole merkittäviä eroja yhteistyössä hallinnoitavien varojen ja suoraan hallinnoitavien varojen välillä, vaikka yhteistyössä hallinnoitavilla varoilla on erilainen toteuttamisaikataulu.

20. katsoo, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä olisi arvioitava ja kartoitettava sopivia **keinoja ja kannustimia, joilla voitaisiin houkuttaa yksityistä pääomaa, kehittää julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia ja kannustaa julkisen ja yksityisen sektorin väliseen yhteistyöhön EU:n rahoituksen hyödyntämiseksi ja sitä myötä politiikkatavoitteiden saavuttamiseksi**. Komitea kehottaa komissiota esittämään kattavan arvioinnin erilaisista tähän mennessä sovelletuista rahoituksen yhdistämismekanismeista ottaen huomioon niiden saatavuuden kaikentyyppisille paikallis- ja alueviranomaisille ja vaikutuksen niihin.

Paikalliset olosuhteet huomioonottaviin monialaisiin periaatteisiin perustuva uusi monivuotinen rahoituskehys

21. suhtautuu myönteisesti **monialaisten periaatteiden** (ilmasto, biologinen monimuotoisuus, sukupuolten tasa-arvo, kestävän kehityksen tavoitteet) **käyttöönottamiseen kaikissa** nykyiseen monivuotiseen rahoituskehykseen 2021–2027 kuuluvissa **rahastoissa**, mutta katsoo, että näiden periaatteiden vaikutusten mittaamista eri maantieteellisillä alueilla voidaan edelleen kehittää. Komitea kehottaa jatkamaan "ei merkittävää haittaa" -periaatteen soveltamista ja ottamaan käyttöön selkeitä toimenpiteitä viherpesukäytäntöjen havaitsemiseksi ja ehkäisemiseksi EU:n rahoitusohjelmien täytäntöönpanossa.

22. huomauttaa, että SEU-sopimuksen 3 artiklan mukaan taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus on yksi EU:n perustavoitteista. Komitea korostaa, että vaikka komissio on ottanut julkisessa keskustelussa esiin periaatteen **koheesioon kohdistuvien haittavaikutusten välttämisestä**, se ei ole toistaiseksi onnistunut toteuttamaan sitä käytännössä. Komitea kehottaakin komissiota hyödyntämään järjestelmällisesti alueellisten vaikutusten arviointeja ja maaseutuvaikutusten arviointia ja ottamaan läpileikkaavasti huomioon monialaisia periaatteita, kuten sukupuolinäkökulman ja syrjimättömyyden, kun se suunnittelee ja toteuttaa vuoden 2027 jälkeisiä monivuotisia rahoitusohjelmia.

23. tukee komission näkemystä siitä, että yhtäkään euroa ei pidä käyttää sellaisiin toimiin, joissa ei huolehdita **oikeusvaltioperiaatteista tai taata EU:n taloudellisten etujen suojaamista**. Komitea kehottaa noudattamaan tiukasti yleistä ehdollisuutta koskevaa asetusta (asetus [EU, Euratom] 2020/2092 ([5])) ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan säännöksiä, joissa edellytetään, että jäsenvaltiot jatkavat sellaisten ohjelmien täytäntöönpanoa, joihin EU:n rahoituksen keskeyttäminen vaikuttaa, ja suojelevat siten lopullisia edunsaajia alue- ja paikallistasolla. Komitea painottaa, että oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen ja EU:n taloudellisten etujen suojaaminen ovat itse asiassa saman kolikon kaksi puolta: mitä korkeammat ovat jäsenvaltioiden demokraattiset normit, sitä varmempaa on, että EU:n taloudellisia etuja suojellaan.

Vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen joustavuus

24. jakaa komission yleisen näkemyksen, jonka mukaan **EU:n talousarvion on oltava nykyistä mukautumiskykyisempi, jotta sillä voitaisiin reagoida** nopeasti ennakoimattomiin tapahtumiin ja vaihtuviin poliittisiin painopisteisiin. Suuremman joustavuuden on kuitenkin merkittävä myös avoimuutta, vastuuvelvollisuutta ja paikallis- ja alueviranomaisten varhaista osallistumista, jotta toimet olisivat alueellisesti tasapainoisia.

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1).

25. on samaa mieltä siitä, että nykyisiä sisäänrakennettuja joustomekanismeja on tarkistettava sekä itse monivuotisen rahoituskehyksen tasolla että tarvittaessa kunkin monivuotisen ohjelman tasolla.

26. ehdottaakin, että monivuotista rahoituskehystä koskevaan asetukseen sisällytetään alusta alkaen **nykyistä suurempi hätärahasto ja suurempi yleinen joustovarauspaketti**, jotta voidaan reagoida odottamattomiin häiriöihin ja uusiin haasteisiin. Komitea korostaa, että koheesiopolitiikassa on keskityttävä pitkän aikavälin kehittämistavoitteisiin eikä sitä saa käyttää kriisinhallintavälineenä.

27. korostaa, että reagoinnissa odottamattomiin häiriöihin ja uusiin haasteisiin sopeutumisvälineinä ei tulisi käyttää **olemassa olevia, esimerkiksi koheesio- ja maatalouspoliittisia, toimintalinjoja eikä rahastoja, kuten tällä hetkellä tehdään**. Nykyinen käytäntö vaikeuttaa näille politiikoille ja rahastoille perussopimuksissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja heikentää sääntelyn vakautta, mistä aiheutuu haittaa hallintoviranomaisille ja tuensaajille.

28. on samaa mieltä siitä, että **monivuotisessa rahoituskehyksessä** on geopoliittisen tilanteen vuoksi löydettävä uusi tasapaino **joustavuuden ja vakauden välillä**. Komitea kannattaa innovatiivisia ratkaisuja, kunhan pitkän aikavälin investointeja ja tavoitteita tukevat ohjelmat säilytetään eikä niihin sovelleta toistuvia lainsäädännöllisiä muutoksia tai niiden käyttötarkoitusta muuteta.

Kestävän tulevaisuuden luominen yhdessä: yhteenkuuluvuutta kilpailukykyisen ja osallistavan Euroopan hyväksi ([6])

29. kehottaa **säilyttämään koheesiopolitiikan yhtenä EU:n kasvumallin peruspilareista** ja keskeisenä pitkäaikaisena ja hajautettuna investointipolitiikkana kaikilla alueilla EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä vuoden 2027 jälkeen ja myöntämään sille reaalisesti suuremmat varat kuin nykyisessä kehyksessä. Komitea korostaa, että koheesiopolitiikan painopisteet on aina mukautettu EU:n yleisiin painopisteisiin, ja toistaa aiemmat suosituksensa, joiden mukaan koheesiopolitiikkaa on uudistettava kattavasti, jotta voidaan vahvistaa sen ennakoivaa roolia asettamatta sen keskeisiä periaatteita kyseenalaisiksi. Komitea korostaa, että koheesiopolitiikkaa toteutetaan jo nyt hyvin pitkälle kehitetyn suoritusperusteisen kehyksen perusteella, ja katsoo, että suoritusperusteista toimintatapaa, jolla pyritään edistämään yhteiskunnallista innovointia ja kestävää edistystä, voidaan edelleen vahvistaa, jotta politiikasta saadaan vieläkin merkityksellisempää, tehokkaampaa ja vaikuttavampaa, kun sen alueelliseen ulottuvuuteen yhdistetään aiempaa voimakkaampi tulosten painottaminen ([7]).

30. korostaa, että muut merkittävät maailmanlaajuiset toimijat ovat äskettäin hyväksyneet **laaja-alaisia paikkalähtöisiä politiikkoja teollisuustoimintansa vahvistamiseksi**. Komitea katsoo, että komission olisi hyödynnettävä viimeaikaisia OECD:n aloitteita, kuten *Place-based policies for the future* ja *Recommendation of the OECD Council on effective public investment across levels of government* ([8]), jotta voitaisiin laatia kaikkien hallintotasojen julkisia investointeja koskevat EU:n suuntaviivat, toteuttaa hajauttamista tuloksellisesti ja hahmotella linjauksia tehokasta paikkalähtöistä ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavaa rahoitusta varten.

31. katsoo, että monivuotisessa rahoituskehyksessä ja yhteisen toiminnan rahoitusvälineissä olisi keskityttävä niihin aloihin, joilla pystytään luomaan merkittävää eurooppalaista lisäarvoa. Erityisen tärkeitä eurooppalaisen lisäarvon luomisen kannalta ovat rajatylittävät, monikansalliset ja alueidenväliset yhteistyöohjelmat.

32. korostaa tarvetta vahvistaa pyrkimyksiä **paikkalähtöisten tutkimus- ja innovaatioekosysteemien kehittämiseksi**, jotta voidaan edistää innovointiin liittyvien erojen pienentymistä ja kuroa umpeen innovaatiokuilu sekä Euroopan sisällä että EU:n ja Yhdysvaltojen samoin kuin EU:n ja Kiinan sekä muiden kehittyvien alueiden välillä. Toimintamallien on oltava erilaisia kunkin alueen tarpeiden mukaan, ja tukea on osoitettava niin huippuosaamiseen kuin rakenteisiinkin. Toimivaksi osoittautunut kilpailumenettely, joka perustuu huippuosaamisen periaatteen soveltamiseen EU:n tutkimusrahoituksessa, on säilytettävä. Komitea korostaa, että EU:n pitkän aikavälin talousarviossa on investoitava älykkäisiin ohjelmiin, joiden tarkoituksena on tukea kukoistavan paikallisen ja alueellisen talouden luomista alueidenvälisten teollisuuden arvoketjujen ja vahvistettujen alueellisten innovaatioekosysteemien pohjalta. Tässä yhteydessä komitea huomauttaa, että älykkään erikoistumisen strategiat (S3/S4) ovat alueellisille ja paikallisille innovaatioekosysteemeille merkittävä huippuosaamista edistävä tekijä ja että tutkimuksen ja innovoinnin strategisen tuen suunnittelussa on luotava aiempaa tehokkaammin toimivia rajapintoja näiden strategioiden kanssa. Komitea toteaa, että tarvitaan kohdennettua tukea, jotta varmistetaan keskeisen mahdollistavan teknologian, kuten puhtaan teknologian tuotteiden, sekä innovatiivisten materiaalien markkinoiden laajentaminen ja käyttöönottaminen kiertotaloudessa.

([6]) Koheesiopolitiikan tulevaisuutta käsittelevän korkean tason työryhmän laatima raportti, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c6e97287-cee3-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-en.

([7]) COTER-VII/40. Vuoden 2027 jälkeinen uudistettu koheesiopolitiikka, jossa ketään ei jätetä jälkeen. Esittelijät: Emil Boc (RO, EPP) ja Vasco Alves Cordeiro (PT, PES).Hyväksytty 20. marraskuuta 2024.

([8]) https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0402.

33. muistuttaa, että vankkoja ja kunnianhimoisia EU:n välineitä, joita ovat esimerkiksi sosiaalinen ilmastorahasto, LIFE ja liittymistä valmistelevat tukiohjelmat, tarvitaan edelleen tulevaisuuteen suuntautuneessa monivuotisessa rahoituskehyksessä, jotta edistyminen kohti vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta voi jatkua ja kaikki kansalaiset, yritykset ja alueet saavat siirtymässä tarvittavaa tukea.

34. korostaa tutkimuksen ja innovoinnin keskeistä roolia Euroopan kilpailukyvyn vahvistamisessa, kuten tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmat ovat yli neljän vuosikymmenen kuluessa osoittaneet. Komitea **kehottaa luomaan itsenäisen kymmenennen tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, johon sisältyy enemmän määrärahoja ja tukea alueellisille ekosysteemeille** ja jossa asetetaan etusijalle eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttaminen jatkamalla ERA-keskusten kehittämistä sekä mahdollistamalla tutkijoiden vapaa liikkuvuus ja paikallis- ja alueviranomaisten järjestelmällinen osallistuminen eurooppalaisen tutkimusalueen hallinnointiin erityisesti ERA-foorumin avulla. Komitea kehottaa edistämään innovointia ja rajatylittävää yhteistyötä sekä noudattamaan älykkään erikoistumisen (S3) periaatetta ja luomaan synergioita muiden EU:n varojen kanssa.

35. kannattaa Euroopan parlamentin kehotusta ([9]) parantaa merkittävästi EU:n missioiden, kuten ilmastoneutraaleja ja älykkäitä kaupunkeja koskevan mission, suunnittelua ja täytäntöönpanoa. Komitea painottaa, että nykyisessä lähestymistavassa ei kiinnitetä riittävästi huomiota läpimurto- ja alhaalta ylöspäin suuntautuvien tutkimus- ja innovointiideoiden edistämiseen ja että EU:n missiot on suunnattava uudelleen siten, että edistetään luovuutta, kokeiluja ja uutta tutkimusta, jolla tartutaan suoraan kiireellisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten aktiivinen osallistuminen on tärkeää EU:n missioiden menestyksen kannalta, kun otetaan huomioon niiden rooli paikkalähtöisten ratkaisujen toteuttamisessa ja paikallisten sidosryhmien osallistamisessa. Komitea painottaa tarvetta keskittyä mitattavissa oleviin käytännön tuloksiin, koska tällaisilla aloitteilla voidaan edistää systeemistä muutosta ja samalla vahvistaa EU:n maailmanlaajuista kilpailukykyä.

36. panee merkille Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisen seuraavan EU:n talousarvion keskeiseksi osaksi ja kehottaa ottamaan alueet mukaan rahaston suunnitteluun ja hallinnointiin, sillä hankkeiden toteutus tapahtuu todellisuudessa alueviranomaisten kautta ja näillä on erinomaiset valmiudet viedä hankkeita eteenpäin ja luoda lisäarvoa.

37. toteaa, että kaikki EU:n alueet ovat käymässä läpi **kolmitahoista siirtymää** (vihreä siirtymä, digitalisaatio ja väestörakenteen muutos). Komitea katsoo, että seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen on perustuttava **yhdennettyyn ja kokonaisvaltaiseen oikeudenmukaisen siirtymän strategiaan**, joka mukautuu kunkin alueen erityisolosuhteisiin ja jolla on riittävä rahoitus. Komitea korostaa mainittujen siirtymien epäsymmetristä vaikutusta valtiotasoa alemmalla hallintotasolla ja kehottaa tarjoamaan räätälöityä lisätukea erityisesti alueille ja kunnille, jotka ovat riippuvaisia energiaintensiivisistä teollisuudenaloista, kuten autoteollisuudesta, ja muille alueille, jotka kärsivät siirtymään liittyvistä huomattavista haasteista. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisille on tarjottava riittävät resurssit siirtymien toteuttamiseen käytännössä.

38. on vakuuttunut siitä, että EU:n talousarvio voi tuoda lisäarvoa puhtaan siirtymän koko liiketoimintapotentiaalin ja työmarkkinaetujen hyödyntämiseen, jos siinä käsitellään **osaamisen kehittämisen (kohdennettu uudelleen- ja täydennyskoulutus), elinikäisen oppimisen ja laadukkaiden työpaikkojen** kaltaisia kysymyksiä. Komitea korostaa, että useilla EU:n alueilla ilmenee **väestörakenteen muutokseen liittyviä haasteita**, kuten työvoiman ikääntyminen, aivovuoto ja väestökato, ja tukee Lettan raporttiin sisältyvää **jäämisen vapauden** käsitteeseen liittyvää ehdotusta, jonka tarkoituksena on lisätä investointeja julkisiin palveluihin ja tukea siten kaikkien kansalaisten hyvinvointia. Komitea toteaa myös, että vankat rajatylittävän yhteistyön ohjelmat ovat korvaamattomia raja-alueilla näiden kysymysten käsittelyssä.

39. kehottaa Euroopan komissiota tunnustamaan **yhteiseen maatalouspolitiikkaan (YMP)** kuuluvien kansallisten suunnitelmien puutteet, jotka ovat johtaneet alueellisen painotuksen sekä alueellisia eroja koskevan mukautumiskyvyn heikkenemiseen ja vähentäneet joustavuutta reagoitaessa odottamattomiin kriiseihin ja tapahtumiin. Komitea pitää erittäin tärkeänä, että vuoden 2027 jälkeinen YMP pidetään hajautettuna, viljelijäkeskeisenä ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisena ja että se perustuu alueellisiin elintarviketurvaa ja maaseudun kehittämistä koskeviin strategioihin, joissa sovelletaan tosiasiallisesti ympäristö- ja sosiaalisia ehtoja. Samalla on varmistettava, että kaikki tuottajat saavat oikeudenmukaisen korvauksen työstään. Komitea kehottaa säilyttämään YMP:n ensimmäisen ja toisen pilarin välisen yhteyden yleisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

40. toteaa, että monitasoisen hallinnon ja kumppanuuden periaatteita olisi sovellettava myös **turvapaikka-asioihin, muuttoliikkeeseen, kotouttamiseen ja sisäiseen turvallisuuteen** liittyvissä toimissa. Komitea katsoo, että olisi lisättävä resursseja EU:n ulkorajojen ja raja-alueiden turvallisuuden vahvistamiseen, ja kehottaa laajentamaan paikallis- ja alueviranomaisten roolia **turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastossa (AMIF)**. Rahasto olisi suunniteltava niin, että

([9]) Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2025 Horisontti Eurooppa -puiteohjelman täytäntöönpanon arvioinnista, kun otetaan huomioon sen väliarviointi ja suositukset kymmenenteen tutkimuspuiteohjelmaan (2024/2109(INI)).

sen avulla voidaan käsitellä muuttoliikkeeseen liittyviä haasteita ja tukea kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista paikallisiin tarpeisiin räätälöidyillä tehokkailla toimilla tarvittaessa myös kriisitoiminnan alalla. Komitea kehottaa kuulemaan paikallis- ja alueviranomaisia laadittaessa temaattisen rahoitusvälineen painopisteitä ja toimia – erityisesti Euroopan komission hallinnoimia toimia – ja suunnittelemaan paikallis- ja alueviranomaisille tarkoitettua tukea kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseen.

41. korostaa, että EU:n rahoitusapu on äärimmäisen tärkeää **ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden paikallis- ja alueviranomaisille** hallinnollisten valmiuksien lisäämisessä, ja yleisemmin katsoen hyvin tärkeitä ovat myös välineet, joilla tuetaan **hajautettua yhteistyötä** unionin ulkosuhdetoiminnassa.

42. katsoo, että koheesiopolitiikan, joka kuuluu olennaisena osana monivuotiseen rahoituskehykseen, on perustuttava vahvasti paikkalähtöiseen, monitasoiseen hallintoon, jossa noudatetaan yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin ja kumppanuuden periaatteita. Komitea kannattaa komission pyrkimyksiä vahvistaa aluetason osallistumista kansallisten ja alueellisten kumppanuusohjelmien kautta, mutta muissa viimeaikaisissa välineissä – kuten elpymis- ja palautumistukivälineessä ja brexit-mukautusvarauksessa – havaituista puutteista on otettava opiksi, sillä niissä alueviranomaiset jäivät pitkälti toiminnan ulkopuolelle. Aluetason osallistumisen varmistaminen on olennaisen tärkeää sitoutuneisuuden, tuloksellisuuden ja alueellisten vaikutusten tehostamiseksi.

Liittoutumien rakentaminen samanmielisten instituutioiden kanssa ja pyrkimys päätöksenteon avoimuuteen

43. kehottaa painokkaasti Eurooppa-neuvostoa ja neuvoston eri kokoonpanoja käymään jäsennettyä ja avointa vuoropuhelua paikallis- ja aluehallintojen kanssa ennen seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä käytäviä neuvotteluja ja hyödyntämään alueiden komitean panosta valtiotasoa alempien tasojen viranomaisten institutionaalisena edustajana ja monitasoisen hallinnon edistäjänä.

44. painottaa, että rajatylittävä, monikansallinen ja alueidenvälinen yhteistyö on yksi Euroopan yhdentymisen kulmakivistä. Olisikin varmistettava, että se saa jatkossakin vähintään yhtä paljon huomiota kuin nykyisin ja että sen toteuttaminen on riittävän joustavaa.

45. sitoutuu vahvistamaan yhteistyötä Euroopan parlamentin kanssa sen toistuvissa pyrkimyksissä tehdä neuvotteluista avoimemmat ja osallistavammat.

46. muistuttaa #CohesionAlliance-yhteenliittymän maaliskuussa 2024 esittämästä yhteisestä vetoomuksesta ([10]), jossa vaaditaan sellaista vuoden 2027 jälkeistä koheesiopolitiikkaa, jossa ketään ei jätetä jälkeen, ja kehottaa kansalaisia, ammattiliittoja, yrityksiä sekä valtiosta riippumattomia ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioita allekirjoittamaan sen turvatakseen yhdessä vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen, jossa ketään ei jätetä jälkeen.

47. antaa puheenjohtajansa tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, EU:n neuvoston puheenjohtajavaltioille Puolalle ja Tanskalle sekä Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle.

Bryssel 15. toukokuuta 2025.

Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja
Kata TÜTTŐ

([10]) https://dyn.cor.europa.eu/cohesionalliancejointcallfi/.